

الإشارات

کندوکاوی در برجسته‌ترین رخدادهای
بازارهای سرمایه عربی

سال دوم | شماره ۴۱ | تیر ۱۴۰۳

اداره امور بین‌الملل

LAUHAR ART

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تدوین و انتشار اداره امور بین‌الملل سازمان بورس و اوراق بهادار
راهبری دکتر حسین محمدی، مشاور عالی و جانشین رییس سازمان در حوزه فناوری اطلاعات و امور بین‌الملل
نظارت کریم کریمی، رئیس اداره امور بین‌الملل سازمان
همکاران این شماره کریم کریمی

مطالب این نشریه لزوماً انعکاس نظرات سازمان بورس و اوراق بهادار ایران نیست.
نشریه‌های اشارات از دریافت مقاله‌ها و اخبار مناسب استقبال می‌کند.
نشریه در دخل، تصرف و تلخیص مقاله‌ها آزاد است.
نقل مطالب با ذکر مأخذ مانعی ندارد.
نشانی نشریه: تهران، تقاطع خیابان مطهری و قائم مقام فراهانی، ساختمان بورس و اوراق بهادار، طبقه چهاردهم،

اداره امور بین‌الملل

تلفن: ۰۲۱ - ۸۴۰۸۳۶۳۳

نشانی اینترنتی: www.seo.ir

پست الکترونیک: intl@seo.ir

فهرست

- عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته
- مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته
- GCC، ترکیه، مالزی و اندونزی بیش از نیمی از اوراق بدهی بازارهای در حال توسعه را منتشر می‌کنند
- رشد صنعت مدیریت دارایی در GCC
- پیش‌بینی کاهش رشد اقتصادی GCC در ۲۰۲۴

عملکرد شاخص بورس‌های عربی در هفته گذشته

به جز بورس‌های بزرگ عربستان، امارات، قطر و مصر، روند شاخص بورس‌های عربی منطقه بعد از تعطیلات عید سعید قربان منفی بود. شاخص بورس مصر با ۵ درصد جهش بهترین عملکرد را داشت. شاخص بورس قطر هم ۴/۵ درصد بالا رفت. این میزان رشد برای دو بورس عربستان و ابوظبی بیش از یک و بورس دویی کمتر از یک درصد بود. از سوی دیگر شاخص ۷ بورس قرمز رنگ شد و بورس لبنان با سه درصدافت، بدترین عملکرد را داشت. شاخص بورس فلسطین هم بیش از دو درصد پایین آمد. شاخص بورس‌های عمان، اردن و کویت بیش از یک و بورس‌های عراق و بحرین هم کمتر از یک درصد منفی شدند.

بهای نفت خام روند افزایشی به خود گرفته و در ماه ژوئن ۶ درصد رشد را ثبت کرد. تداوم تنش در منطقه خاورمیانه و افزایش تنش در جنگ روسیه و اوکراین و حملات اوکراین به تأسیسات نفتی روسیه، همچنین وضعیت بد جوی در کشورهای نفت خیز، همراه با تداوم کاهش تولید نفت توسط اعضای اوپک، از علل اصلی افزایش بهای نفت خام بوده و کارشناسان چشم‌انداز قیمت این طلای سیاه را افزایشی پیش‌بینی می‌کنند. مهم‌ترین علت رشد شاخص بورس‌های بزرگ عربی نیز همین موضوع اعلام شده است.

گرچه بهای طلا روز جمعه کاهش یافت اما روند افزایشی بهای این فلز قیمتی برای سومین هفته متوالی ادامه داشت. مهم‌ترین علت آن، انتظار اعلان نرخ بهره از سوی فدرال رزرو و نیز خریداری طلا توسط بانک مرکزی چین به عنوان ذخیره اعلام شده است.

سایر بورس‌های عربی منطقه از تشدید ناآرامی در منطقه متأثر شدند و مهم‌ترین علت افت شاخص آنها، به ویژه لبنان و فلسطین همین مورد بوده است.

تغییر از ابتدای سال End-2023	تغییر هفتگی (%)	27 June 2024	شاخص	کشور	ردیف
-1.18	-1.37	2,399.19	Amman SE General	اردن هاشمی	۱
-1.00	0.76	4,008.96	DFM General	امارات متحده عربی	۲
-5.26	1.16	9,060.73	FTSE ADX General	امارات متحده عربی	۳
3.53	-0.24	2,030.68	Bahrain All Share	بحرین	۴
-0.39	-0.66	889.71	ISX Main 60	عراق	۵
-1.99	1.46	11,729.62	Tadawul All Share	عربستان سعودی	۶
4.51	-1.75	4,687.86	MSM 30	عمان	۷
-10.39	-2.33	526.18	Al-Quds	فلسطین	۸
-3.15	4.50	9,961.57	QE General	قطر	۹
5.06	-1.02	5,746.51	Main Market 50	کویت	۱۰
-19.70	-2.91	1,612.08	BLOM Stock	لبنان	۱۱
12.45	5.06	27,766.27	EGX 30	مصر	۱۲

مروری بر اخبار بازار سرمایه جهان عرب در هفته گذشته

● GCC، ترکیه، مالزی و اندونزی بیش از نیمی از اوراق بدهی بازارهای در حال توسعه را منتشر می‌کنند

به گزارش مؤسسه رتبه‌بندی اعتباری فیچ، کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس (GCC)، ترکیه، مالزی و اندونزی بزرگ‌ترین منتشرکنندگان اوراق بدهی در بازارهای در حال توسعه دنیا (به جز چین) می‌باشند. در ۵ ماه اول سال ۲۰۲۴، این کشورها ۵۱ درصد انتشار این اوراق در سطح جهان را در دست داشتند. این رقم برای سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۲ به ترتیب ۴۳/۷ و ۳۲/۸ درصد بود. فیچ انتظار دارد این رشد در سال‌های ۲۰۲۴ تا ۲۰۲۵ ادامه یابد و علت آن را ابتکارات دولت‌ها برای توسعه بازارهای سرمایه بدهی داخلی، تنوع بخشیدن به منابع تأمین مالی، تأمین مالی کسری‌های مالی و پروژه‌های دولتی، و همچنین تأمین مالی مجدد بدهی‌های سررسید عنوان کرده است.

سکوک یا اوراق قرضه اسلامی جایگاه خود را به عنوان یک ابزار کلیدی تأمین مالی و سیاست‌گذاری پیدا کرده است و در ۵ ماه نخست سال جاری، ۱۲/۴ درصد از کل «اوراق بهادار بدهی دلاری بازارهای در حالی توسعه» صادر شده در این بازارها (به جز چین) را به خود اختصاص داده است. انتشار اوراق بدهی دلاری بازارهای در حال توسعه (به جز چین) در ۵ ماه نخست سال ۲۰۲۴ از ۲۰۰ میلیارد دلار فراتر رفته است. کشورهای منتشرکننده این اوراق در این بازه زمانی به ترتیب عبارتند از: عربستان سعودی ۱۸/۵، آرژانتین ۹/۱، امارات عربی متحده ۹، برزیل ۸/۵، ترکیه ۷/۸، اندونزی ۵/۷، مکزیک ۵/۲ و شیلی ۳/۸ درصد.

افزوده شدن کشورهای GCC، مالزی، ترکیه و اندونزی در محاسبه «شاخص‌های اوراق قرضه جهانی»، راه را برای حمایت سرمایه‌گذاران بین‌المللی از تقاضای خرید اوراق قرضه دلاری منتشره توسط آنها هموار کرده است. فیچ همچنین رتبه اعتباری کشورهای عربستان سعودی، ترکیه، قطر و عمان در ۱۵ ماه گذشته را ارتقا داده است. انتظار کاهش نرخ بهره از سوی ایالات متحده (نرخ سیاست ایالات متحده ۵ درصد در سال ۲۰۲۴ و ۳/۷۵ درصد در سال ۲۰۲۵ پیش‌بینی می‌شود)

احتمالاً تقاضای سرمایه‌گذاران برای خرید اوراق بدهی بازارهای در حال توسعه با بازده بالاتر را افزایش خواهد داد.

گفتنی است صکوک، ابزار غالب بدهی در بازار بدهی داخلی (در همه ارزها) در مالزی (۶۰ درصد در سال ۲۰۲۳)، عربستان سعودی (۵۶ درصد) و اندونزی (۵۵/۳ درصد) را تشکیل می‌دهد و در برخی از کشورها نیز قابل توجه است.

دولت‌های منطقه فعالانه برای تعمیق بازارهای صکوک و بدهی خود تلاش می‌کنند. در عربستان سعودی، انتشار صکوک ناشی از کسری بودجه است، در حالی که در امارات متحده عربی، ناشران علی‌رغم مزاد مالی مورد انتظار، به دنبال تنوع بخشیدن به منابع مالی خود هستند. در اندونزی، به دلیل محدودیت مالی و کاهش تدریجی سطح بدهی دولت، انتظار می‌رود انتشار بازار سرمایه بدهی طی سال‌های ۲۰۲۴-۲۰۲۵ کند شود. همچنین انتظار می‌رود بودجه «کمی انبساطی» دولت مالزی در سال ۲۰۲۴، رشد بازار بدهی را به دنبال داشته باشد. در ترکیه، احیای اخیر بازار بدهی به ارز خارجی به دلیل بهبود احساسات سرمایه‌گذاران پس از اتخاذ سیاست‌های بهینه‌تر اقتصاد کلان بوده که نشان‌دهنده کاهش ریسک‌های تأمین مالی مجدد در کوتاه‌مدت است.

● رشد صنعت مدیریت دارایی در GCC

به گزارش «مرکز مالی کویت»، صنعت مدیریت دارایی در کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس (GCC) در سنوات اخیر و عمدتاً به دلیل سیاست‌های حمایتی دولت، اصلاحات در عرضه‌های اولیه عمومی (IPO) و بازارهای سرمایه رشد کرده است.

بر اساس این گزارش، چشم‌انداز مدیریت دارایی GCC در دهه گذشته به طور قابل توجهی بهبود یافته است، به ویژه در عربستان سعودی و به دلیل حمایت از IPO، اصلاحات بازار سرمایه، بهبود شرایط کسب و کار و مشارکت فعال سهامداران.

در این گزارش عنوان شده که پرتفوی محصولات مدیران دارایی به طور قابل توجهی رشد کرده و فرصت‌های بیشتری را به سرمایه‌گذاران ارائه داده است. با توجه به این واقعیت که اصلاحات، به ویژه در بخش جمله سرمایه‌گذاری در حال انجام است، لذا هنوز فضای زیادی برای رشد در بخش مدیریت دارایی در سال‌های آینده وجود دارد.

از نظر دارایی‌های تحت مدیریت صندوق‌هایی که بر GCC متمرکز هستند، «صندوق‌های بازار پول» طرفدار بیشتری دارند، در حالی که «صندوق‌های سهام» از نظر تعداد وجوه متمرکز در منطقه رایج‌تر هستند. هم‌سو با افزایش تقاضای سرمایه‌گذاران برای معرفی جایگزین‌ها، تنوع صندوق‌های راه‌اندازی شده توسط مدیران دارایی در منطقه روز به روز بیشتر می‌شوند. از میان این دارایی‌های جایگزین، «صندوق‌های اعتباری خصوصی» بیشتر مورد اقبال قرار گرفته است. از ژانویه ۲۰۲۳ تا مه ۲۰۲۴، تعداد ۱۹ «صندوق اعتباری خصوصی» در GCC مجوز فعالیت گرفتند که ۱۳ صندوق متعلق به کشور کویت است.

این گزارش نشان می‌دهد در حالی که بانک‌ها کماکان کانال اصلی توزیع وجوه بوده‌اند، اما فعالان رو به گسترش بخش «فین‌تک»، نقش قابل توجهی را در بازیابی و توزیع ایفا کرده‌اند. «دیجیتالی شدن عملیات» و «برون‌سپاری» دو موضوع نوظهور در عملیات شرکت‌های مدیریت دارایی هستند. پلتفرم‌های دیجیتال، محاسبات ابری، هوش مصنوعی و مشاوره رباتیک، برخی از پیشرفت‌های فن‌آوری هستند که مدیران دارایی در منطقه شروع به پذیرش آن‌ها کرده‌اند.

● پیش‌بینی کاهش رشد اقتصادی GCC در ۲۰۲۴

به گزارش «مؤسسه حسابداران خبره انگلستان و ولز (ICAEW)» رشد اقتصادی کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس در سال ۲۰۲۴ حدود ۲/۲ پیش‌بینی می‌شود که نسبت به پیش‌بینی ۲/۷ درصدی ماه گذشته، نیم درصد کاهش خواهد داشت و علت آن، افزایش محدودیت‌های تولید نفت عنوان شده است.

با وجود کاهش تولید اوپک پلاس و افزایش تنش‌های منطقه‌ای، تلاش‌ها به حفظ بهای نفت خام به بالای ۸۰ دلار در هر بشکه در جریان است. تولید نفت خام در GCC در سال ۲۰۲۳ معادل ۵ درصد کاهش داشت و انتظار می‌رود این کاهش در سال جاری حدود ۲/۶ درصد باشد.

این مؤسسه همچنین انتظار دارد بخش غیرنفتی در سرتاسر منطقه GCC رشد خود را حفظ کند. با توجه به اجرای چندین ابر پروژه در عربستان سعودی، به نظر می‌رسد در این کشور ساخت و ساز، تولید و حمل و نقل بیشترین سهم سرمایه‌گذاری را به خود اختصاص دهد. علاوه بر این، بخش‌های ورزش و سرگرمی، و گردشگری در این پادشاهی در حال رشد است.

بخش گردشگری همچنان یک بخش راهبردی برای GCC بوده و کماکان به عنوان یک محرک اصلی رشد باقی خواهد ماند. فعالیت گردشگری پس از همه‌گیری کرونا به شدت بهبود یافته است، به طوری که تعداد بازدیدکنندگان در سراسر منطقه شورای همکاری خلیج فارس در سال ۲۰۲۳ حد نصاب جدید از خود به‌جا گذاشته است و این روند مثبت در سال جاری نیز همچنان ادامه دارد.

ICAEW پیش‌بینی نرخ تورم سال ۲۰۲۴ را برای GCC را با ۰/۳ درصد کاهش، ۲/۲ درصد در سال جاری و ۲/۱ درصد در سال آینده اعلام است. شایان ذکر است که تورم در عربستان سعودی نزدیک به سطح جهانی است. در همین حال، تمام کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس به جز امارات و کویت تورم زیر ۲ درصد را ثبت کرده‌اند.